

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 13.

V Ljubljani, v soboto 29. marca 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrlet 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani. Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Primorsko.

Od kar sem se zadnjič oglašil v Vašem cenju, g. urednik, dogodilo se je na Primorskem, sosebno v Istri in v Trstu toliko raznoterega, da sem danes res v zadregi, kje naj začnem. Pa kaj hočemo: danes malo, malo drugič, tako bode najbolje.

V Trstu samem se je zadnje čase marsikaj dogodilo, kar je cenj. čitateljem znano. Dasi ni nikakih nemirov več v Trstu, ako ne, da kak pijanček v pozni — zgodnji uri kaj zakriči, vendar visi še vedno nad Trstom in okolico Damokljev meč obsednega stanja in nagle sodbe. Čuje se celo, da je „rabelj“ tudi že napravil nekake vislice. Obesil še ni nikogar, ker ni seveda treba. Pri vsem tem pa se gode čudne stvari. Zapirajo in zopet izpuščajo ljudi, od kojih pravijo, da so anarhisti. Prav tako, a samo povedati bi morati, odkod so ti anarhisti. Na Dunaju so rekli, da so to „življi“, ki so provzročili vse nemire v Trstu. O tem ne dvomimo, a, da so ti „življi“ anarhisti, ne verjamemo. Pač pa bi morali povedati, da so ti „življi“ iredentisti. Te „življe“ je rodila mati „Iredenta.“

Starikava je ta žena, a se je sila pomladila. Ni čuda, saj je danes dosti sredstev za rast lasij itd. in tudi za pomlajenost menda. Tako mazilo poslali so stari „Iredenti“ iz Dunaja, in če se ne motim, je to mazilo prinesel s seboj „zvezda tržaška“. Saj videl sem pri njem nedavno, ko je izstopical iz železničnega voza, precejšnji zavitek z napisom „višji oziri“. — Takoj sem si mislil: to bode pa gotovo mazilo, da se bode z njimi pomladila starikava „Iredenta“. — Nisem se motil, ker „Iredenta“ se brez skrbi šeta po Trstu, tudi če je nad njim še vedno nagla sodba, njej se ni treba bati.

Dozdeva se mi, da velja za Trst isto, kar je nedavno naslikal „Kikiriki“. Dopadli sta mi dve podobi. Jedna predstavlja same dekorirane plemenitaše, ki igrajo prepovedano hazardsko igro za velikanske svote. Med njimi sem videl — če se

ne motim — naslikanega tudi iznajditelja lepo dišečega mazila, ki se imenuje „višji oziri“. Nad njimi stoji „Pravica“ z — zavezanimi očmi. Druga podoba predstavlja igralce-delavce, ki pa igrajo za helerje. Toda nad njimi stoji razjariena „Pravica“.

Prav tako se mi zdi v Trstu. Veliki in močni gospodje igrajo igro, ki se imenuje „Iredenta“. Nad njimi stoji tudi „Pravica“, toda z zavezanimi očmi. Pri nas pravijo, da so ji zavezali oči „višji oziri“. Po zakonitih gostilnah pa igrajo tako imenovani „drugi življi“, — menda anarhisti — svoje igre. Te seveda love, da jih potem zopet spuščajo. Pri vsem tem pa se starica „Iredenta“ po svojem mazilu, ki se imenuje „višji oziri“, tako čudežno mladi in krepi.

Tudi pri naši cerkveni oblasti so zadnje čase vzeli v zakup „višje ozire“. Kapital. vikar Petronio je dosegel najvišjo čast, ko je pri nas doseči po svoji zmožnosti, a je tudi pokazal višek nestrpnosti. Slovenske in hrvatske kapelane podi od kraja do kraja, seveda v najslabše kraje, da tako dela prostor svojim ljubljencem. Ne vemo, koliko časa bo vse to trpelo! Mi nismo v to poklicani, da bi kritikovali njegovo delovanje, pač pa bi ga radi na nekaj spomnili. Pisal je namreč v svojem prvem — in Bog daj, tudi zadnjem — pastirskem, postnem listu sledeče: „Sedaj vlada vse povsod zmešnjava in razpor: različni narodi, sestavljajoči eno državo, se zaničujejo, se sovražijo, eden hoče imeti nadvlado nad drugim, eden zatira drugega s tem, da neti narodno sovražstvo.“

Kaj ne neti ravno on v svoji nestrpnosti narodno sovražstvo po Istri? Ali je treba nastavljal po skoraj izključljivo hrvatskih krajih duhovne italijanske narodnosti in mišljenja, ljudi, kojih edini namen je poitalijančevanje istrskega ljudstva, a verska opravila deveta briga! Ali je potrebno razburjenje, ki vlada ravno sedaj po župnijah Grožnjan in Oprtalj med dobrim in vernim hrvatskim ljudstvom! Ljudstvo, toli dobro in verno naj tedaj za vselej zgubi pravico slišati pro-

poved in molitve v svojem jeziku. Tako delovanje pač ni apostolsko, sosebno, ker je očitno, da imajo tu italijanski iredentisti in framazoni svojo roko! Duhoven, in pred vsem gotovo višji pastir je dolžan porabiti vsa sredstva, da skrbi za zveličanje svojih podložnih. Sicer pa, kaj hočemo, učiti doktorja bogoslovja! Zato pa bi moral g. kapital. vikar Petronio dobro vedeti, da na ta način nikakor ne izpolnjuje dolžnostij, koje mu naklada njega služba, pač pa izpolnjuje želje in težnje židov in framazonov.

Seveda njemu je gotovo specialiteta tržaške cerkvene oblasti „pro bono pacis“ in to še v potencirani obliki, pred očmi. „Pax“ gotovo samo Italijanom, a para Slovenec in Hrvat pa trpi, saj nebesa so samo za Italijane. Menda mislijo italijanski duhovniki in z njimi tudi Petronio, da je Kristus rekel apostelnom: pojdite in učite vse narode, — samo Slovence in Hrvate po Istri ne; drugače si mi ne moremo razlagati tako krivičnega vnebovpijočega postopanja.

Vsled tega je splošna želja vseh Slovencev in Hrvatov; Bog nam pošlji kaj kmalu škofa, bodisi Nemca, Italijana, ali kar že bode, samo da se Petronio umakne.

Ne vemo, kje so v Trstu drugi slov. konz. svetovalci. Sicer pa saj jih ni več. Starček mnsgr. Černe je obnemogel, a druga ova sta sicer po rojstvu Slovana, ne pa po mišljenju.

Sedaj pa cenj. čitatelji lahko spoznajo, kako težavno stališče je imel blagopokojni škof Šterk s takimi svetovalci. Nekateri so mu očitno nasprotovali, drugi pa mu niso hoteli pomagati, ako ne edini kanonik Černe. Umevno je tedaj brezobzirno in nestrpno postopanje kapital. vikarja Petronija, ker ima popolnoma prosto roko, za svetovalce pa neizkušene, mlade duhovne, kakor kancelarja Mečhija, ki niti jedne ure ni bil v duševnem pastirstvu itd. Drugih ne posluša, ker se mu jih ni treba bati. Zato pa pravijo zlobni jeziki, da je stara „Iredenta“, a sedaj pomlajena, vsakdanji gost v škofijski pisarni.

Godec Kozma.

Slika. Spisal J. E. Rubin.

(Dalje.)

Kozma je pel, pa ne od veselja, ampak iz obupa. Zdelo se mu je, da je vžil na svetu malo ljubezni, in sedaj mu jo kaze ljudje, neusmiljeni, trdosrčni . . . A moralo je tako biti . . .

Noč je bila lepa, mesečna. Bil je skoraj sit teh mesečnih noči, nesrečnih in sanjavih. Zaželel si je oblačnih, črnih . . . Spomnil se je . . .

Spomladi je bilo. Šli so na nabor. Fantje so imeli šopke na klobukih in na kamižolah, vriskali in ukali so ter veselo peli. Kozma pa je bil sam med njimi — brez šopka, sam . . . In on takrat prvič ni ukal z drugimi, ni bil vesel z veselimi. In pozneje se je vse izpremenilo. Srečen je bil nekaj dni, a potem so mu zavidali srečo vsi drugi. In potem je bila večna nesreča, dnevi neizpolnjenih želj . . .

Drugi dan je godec Kozma z drugimi vred odšel.

In potem je bilo Nadki vse prazno. Godca Kozma ni bilo več. Prešli so dnevi, prešle noči, a on se ni prikazal od nikoder. In tudi drugod so ga pogrešali . . . Ni jim imel kdo gosti, niti peti. Pogrešali so ga. A godec Kozma je bil v

daljnem mestu — vojak . . . Po Petručah pa je nastal mir, lep mir . . .

Na Petručah se je pojavila nova oseba, nov človek. Bil je to France Mrlot. Doma je bil na Dolgem Robu, imel je precejšno posestvo, lepo hišo, mnogo njiv, gozdov in pašnikov, in bil je sam . . . Bil je majhne postave, kratkih nog in okrogle glave. Imel je trideset let in povsod se mu je poznalo, da ima trideset let ali še več. Imel je že plešo na glavi — menda od skrbi za svoj dom — imel je drobne svetle oči, bil je vedno na čisto obrat in njegov obraz se je vedno nekoliko smejal . . . Bil je skop, nosil je čevlje po več let — šival si jih je sam — in hlače so ga tudi potrpale za nekaj zim. Pravili so, da je bogat, in vendar se ni oženil. Bilo je že tako. Vselej on ni hotel in vselej drugi ne. Tu je bilo dote premalo, tam preveč. No, mnogo ženiti se in prevečkrat snubiti se je bal, to stane denarja. In tako je doživel trideseto leto sam. Začel je zahajati na Petruče in se vselej vstavil pri Gradarju.

Ljudje so se čudili, kaj zahaja France k Gradarju na Petruče, ko je več kot pol ure hoda z Dolgega Roba do Petruč. No, pozneje so zvedeli, da se misli pri Gradarju ženiti in so se smejali.

Nadki ni bil priljubljen France, bil ji je zopern. A on je zahajal pogosto in potem pogosteje in pogosteje. Vselej je prišel po kakem opravku, s izgovori. Pokašljal je pred vratmi in potem vprašal prijazno, boječe:

„Ali ste doma, he, he?“

„Doma, doma.“

„Kaj pa delate?“

„E, dela je mnogo, kje si pa bil?“

„V dolini sem bil, he, opravek sem imel.“

„Aha, opravek, praviš!“

„Aha.“

In France je švignil z očmi po vseh hišnih kosih in iskal nekoga. A Nadka se je skrila in France je odšel ter pokajljal nevoljno celo pot.

In vendar so vsi govorili, da se snuje nekaj, nekaj navadnega. Govorili so in ugibali:

„Bog ve, če ga mara.“

„Jaz bi ga že ne.“

„O, seveda ne, samo, če bi vprašal.“

„Nak, tacega pa ne.“

„Saj je bogat.“

„Naj bo.“

„Boste videli, da jo bo dobil.“

„Bo, bo.“

Zato pa se ne čudimo, da je kanonik in konz. svetovalec Martellanz igral v Ricmanjah pred kratkim tako žalostno, nemodro ulogo. Prudentia pastoralis, kje si?

Zakaj so se volitve v okr. bolniško blagajno v Kranju odložile na nedoločen čas?

Niti lepaki, ki so po mestu naznanili odgoditev volitve, niti dotična notica v „Gorenjcu“ od 1. marca ne navaja nobenih razlogov. Okrajno glavarstvo pa je 2. marca deputaciji 12 mož na vprašanje po razlogih odgovorilo, da mu nobeni važni razlogi niso znani.

Sele „Gorenjec“ od 8. marca navaja razloge, ki so baje bili za načelnistvo blagajne merodajni za odgoditev volitve. Ti razlogi so: prvič se je bilo bati izgredev pri „razburjenosti“ delavcev, in glavarstvo je imelo le 7 žandarjev in dva policaja na razpolago. — V prvi vrsti pa da je načelnstvo napotila do tega koraka skrb za blagajno samo: ono da ni moglo pripustiti, da bi delavci, najeti le radi volitev za en ali k večjemu za dva dni, odločevali o usodi bolniške blagajne, in ker bi se s tem, ako bi se tem delavcem priznalo članstvo, „premoženje bolniške blagajne lahko ugonobilo v enem mesecu.“

Prvi tu navedenih razlogov je popolnoma ničev in sicer radi tega, ker ima v takem slučaju za javni red skrbeti c. kr. okr. glavarstvo, ne pa načelnistvo blagajne. In okr. glavarstvo bi do nedelje še lahko dobilo bodisi zadostno število žandarjev, ali pa cel bataljon vojakov, če bi bila res potreba. Ta razlog je torej popolnoma prazen.

Drugi razlogi se jako lepo bero, in nam kažejo načelnistvo blagajne v prav uzorni luči. Kako spretno zna odbijati „vse udarce“, namenjene bolniški blagajni od „zavratnih nasprotnikov“. Kako po očetovsko skrbi za blagor njemu izročenih delavcev! Vendar tu nastane vprašanje, ali naj še tem besedam tudi verjame, ali so ti razlogi tudi resnični, ali so bili ti odločilni?

Ne bilo bi prav, ako bi jih kratkomalo odklonili kot neresnične; — kdo vidi pač gosp. načelniku v dno njegovega plemenitega srca, kdo pregleda njegove visoke misli in načrte! — Pa tudi slepo verjeti zgoraj navedenim besedam načelnistva, se nas ne more primorati.

Razvijale pa so se stvari v sledečem redu: načelnistvo okr. bolniške blagajne v Kranju razpiše volitve delegatov na 2. marca, to je v času, ko se še delo za zidarske in tesarske mojstre ni odprlo, ko še toraj ti nimajo delavcev oglašanih, tako da pri volitvi odločujejo V. Majdičevi delavci. Ti bi seveda morali tako voliti, da bi ostalo vse pri starem. — Toda delavstvo s sedanjimi razmerami pri blagajni po veliki večini

ni zadovoljno. To priznava indirektno sam „Gorenjec“ od 8. marca s tem, da govori o „sedanjem strogem blagajniku“. — Tudi večina delodajalcev ni zadovoljna. Ker pa je prošnja za preložitve volitve na c. kr. okrajno glavarstvo bila brezuspešna, je zidarski mojster Žebre najel vse svoje delavce, katere po leti rabi, jim dal primerno delo v Pavšlarjevem kamnolomu ter jih vpisal v bolniško blagajno. S tem bi bila zmaga zagotovljena pravi delavski struji.

Vendar to se ne sme zgoditi; pri okrajni bolniški blagajni mora ostati vse pri starem. Radi tega morajo zmagati delavci liberalnih delodajalcev, in poslednji, oziroma znani prvak začno najemati za zadnji dan pred volitvijo na stotine delavcev. Vprašamo, kako so ti liberalni delodajalci prišli do tega, da so začeli najemati delavce v tolikem številu? Sami od sebe?! — To ni lahko verjetno. — Ali pa se je to zgodilo po inicijativi in v sporazumljenju s sedanjim odborom bolniške blagajne. Sedanji načelnik bolniške blagajne je prišel že v četrtek v Lajh in zopet v soboto, da bi se prepričal o številu delavcev v Pavšlarjevem kamnolomu. — Ker se ni dalo tajiti, da so bili delavci v kamnolomu in so tudi delali, ni imel odbor bolniške blagajne nobenega razloga, te delavce odkloniti. Moral jih je sprejeti.

Volitev pa se vseeno mora tako končati, kakor žele liberalci; zato morajo liberalni delodajalci najeti še več delavcev, pa samo za en dan. Najamejo jih več sto; to tudi „Gorenjec“ sam prizna, trdeč, da jim je bila pri volitvi vseeno zagotovljena večina sto glasov. Vprašamo, ali bi gospodje v blagajni vladajoče stranke najeli za soboto toliko sto delavcev, ako bi ne imeli prepričanja, da se bodo volitve gotovo vršile, in da edino na ta način pomorejo svojim privržencem do zmage.

In na drugi strani: ali bi sedanje načelnistvo res naj bilo opustilo, svoje privržence — delodajalce pravočasno obvestiti, da si naj nikar ne provzročajo nepotrebnih stroškov in skrbi, ker bode volitve odgodilo, ker ne more priznati volilne pravice ad hoc vpisanim delavcem. Ako bi gospoda načelnika že takrat navdajala ona nežna skrb za blagor blagajne, o kateri sedaj tako gostobesedno govorita „Gorenjec“ in „Slov. Narod“?

Zdi se nam popolnoma utemeljeno domnevanje, da so gospodje odbora in njihovi privrženci-delodajalci še v soboto dopoldne, 1. marca imeli trdno prepričanje, da se bodo volitve drugi dan vršile in da bodo oni s svojimi stotinami na novo najetih delavcev zmagali.

Sele v soboto dopoldne se nenadoma snide odbor in sklene, volitve preložiti. Toraj se je moralo šele okoli poludne nekaj zgoditi, kar je pripravilo odbor do tega koraka. In tu nam pri vsem našem stikanju po razlogih ni mogoče najti nič drugega, nego to, da si je „nezadovoljna“

stranka zapisala številko zadnjega delavca, ki se je v soboto dopoldne vpisal.

S tem se je onemogočilo nadaljne vpisovanje delavcev popoldne, ker je bilo dan poprej na posebnih lepakih po odboru boln. blagajne naznanjeno, da se novi delavci, ki imajo v nedeljo 2. marca volilno pravico, sprejemajo v soboto le do 12. ure. Kateri delavci so bili v soboto do te ure vpisani, ti smejo v nedeljo voliti, drugi ne.

A liberalni delodajalci velike večine svojih na novo najetih delavcev do te ure niso imeli vpisanih. Iz katerih vzrokov ne? Kdo si naj upa na to vprašanje pravi odgovor?

Kratek pregled vpisanih delavcev, ki imajo drugi dan volilno pravico, gospode odbornike prepriča, da imajo nasprotniki večino. Preprečiti se je dalo to le na dvojen način: ali vpisati zadostno število novih svojih delavcev, ali pa volitve sploh odložiti.

Prvo je nemogoče. — Nasprotnikom je število zadnjega zapisanega delavca znano. — Toraj odložimo volitev. In to so gospodje tudi storili. Tako je toraj prišlo, da se volitve v okr. bolniško blagajno v nedeljo, dne 2. marca niso vršile.

Kmetijske zadruge na Francoskem.

Kdor ima le količkanj sočutja za našega kmeta, razveselil se je, ko je sprejel državni zbor 18. dec. 1901 zakon o kmetijskih zadrugah. Bila pa je tudi že skrajna sila. Kmeta je potisnil na jedni strani boj proti kapitalizmu, a na drugi težki davki globoko v dolgove, iz katerih se nikdar sam ne bi mogel rešiti. Pomoči mu more edino dobra stanovska organizacija. Ko se mu je po dolgem čakanju ista obljubila, sme upati na zboljšanje žalostnih svojih razmer. Čakanje je bilo res dolgo, kajti predložen je bil zbornici načrt o kmetijskih zadrugah že l. 1891 a sprejet po dolgih desetih letih. Vse hitreje se je vršila kmetijska organizacija na Francoskem. Ko so bili v francoski zbornici leta 1884 potrjeni predlogi glede obrtnih zvez in se je prebral v drugem zasedanju 3. odstavek pravil, glaseč se: „Zadruge imajo nalogo varovati gospodarske koristi obrtnega in trgovskega stanu — itd.“, prekinil je poslanec Oudet branje: „zakaj tudi ne varovati koristi kmetijskega stanu.“ Predlog kmetijskih zadrug, ki takrat niti samostojno sestavljen ni bil, sprejel se je kmalu. Čez par let že je bilo ustanovljenih 1700 podružnic združenih v 10 večjih kmetiskih zadrugah, ki so štejele nad 700.000 udov. In to se je zgodilo na Francoskem, kjer kmetstvo ljudstvo ni kazalo nič veselja do združenja, kajti njih beda ni bila tako kričeča, kakor pri nas.

Da moremo spoznati veliko potrebo in korist zadrug, pogledimo njih delovanje.

Te zadruge pričele so delovanje z nakupovanjem gnojil in krme, stvari, ki so najboljše

„Kaj pa Kozma?“

In vsi so umolknil.

„A, kaj Kozma, kdo to vpraša?“

„Nihče.“

„O, bo, bo, ženijo se.“

„Seveda se.“

„Kaj bi se ne, saj so mladi.“

Takrat je vladala že pozna jesen po Petručah . . . Bližala se je zima. Polje je bilo prazno, zjutraj ga je pobelila bela slana, in preko njega je brila jesenska burja. Jate ptic so letele dan za dnevom črez gorske vrhove, letele s severa na jug.

* * *

Godec Kozma pa je hodil po mestu v vojaški suknji in si želel nazaj na Petruče; hrepenel je po tistih krajih, kjer je preživel toliko veselih in žalostnih dnij, kjer je spalo toliko njegovih spominov. Bolj in bolj se je predajal željam.

„Nazaj, nazaj.“ In ta misel je bila strašna. Vedel je, kaj je in kdo je. Tolažil se je in pozabil za nekaj časa na dom. Vabil ga ni dom, vabila ga je Nadka.

Pusto se mu je zdelo mesto in prazno. Zaželel si je iz tega ozidja ven na prosto. Kako je bil prost preje. Šel je, kamor je hotel in živel je. Tu je bilo življenje zanj prazno. Pel si je včasih pesmi in sameval. Pogosto je hodil po mestu in iskal znanih domačih obrazov.

Godec Kozma je stopal [po mestu oziraje se na vse strani. Niso ga motile visoke hiše in njih kras — njemu je bilo dolgčas. In tedaj je srečal staro Repečko. Starka se mu je smejala in vpila že od daleč:

„Kozma, o Kozma, počakaj“, in mahala je z roko.

Kozma se je nehote razveselil.

„Kaj pa je?“

„Kako si lep, Kozma v vojaški obleki. Ves drugačen si.“

„Hm, mogoče.“

„Ali ti je dolgčas, Kozma?“

„Dolgčas mi je.“

„Ali bi šel rad domov?“

Kozma je prikimal.

„Zima bo, Kozma, pa predpust bo, in tebe ne bo, da bi godel. Ženitev bomo imeli mnogo — saj menda več.“

„Nič ne vem.“

„Nič, prav nič.“

„Kaj pa?“

„Pri nas bo svatba, pa pri Doretu, pa pri — Gradarju.“

Kozma je molčal, a nekaj ga je zbadlo v srcu.

„Takooo?“

„Tako je, Kozma, le potrpi z vojaškimi težavami.“

Starka se mu je smejala in potem odhitela dalje in Kozma tudi.

V njem je vzkipelo in v trenutku je bil storjen sklep:

„Domov!“

Sam ni vedel, zakaj in čemu naj gre domov. To je bila želja, kateri se ni mogel vstavljati. Mislil je, da mora, mora . . . Domotožje, katero je premagoval že toliko časa, se je bilo v njem pomirilo. Vedel je, da se mora udati. A tu ni bilo pomiselkov. V njem so zmagovale nove moči, zanj nepremagljive, neubrdane.

7.

Solnce je zahajalo za visokimi hišami zapadnega predmestja. Kozma se je oprezno ozrl in odšel je. Skoraj nevede, kdaj, prišel je v do-

potrebne kmetu, in provzročile so velik upliv na trgovino s temi potrebščinami. Kmalu na to so si nakupile skupna kmetijska orodja zlasti dražjih strojev, katerih si posamezniki ne morejo omisliti n. pr. mlatilnice na par, slamoreznice itd. in prevzele so preje od države urejevano kanalizacijo in osuševanje močvirja. Pozneje pa so ustanovile zadrugne mlekarne, sirarne, itd.

Ne pridejo tu v poštev le mlekarne, sirarne in slične naprave, katere smo deloma omenili, ampak ustanovitev tovarn za salami, klobase, nudelne, makarone in druge jestvine. Uradniki in delavci v teh tovarnah ne dobijo le stalne plače, ampak tudi delež pri končnem dobičku, kar jih brezdvomno tudi spodbuja k pridnosti in vestnosti.

Ustanovile so francoske zadrugne svoje posojilnice v veliko pomoč svojim udom. Pri zavarovanju proti ognju in toči zastopajo deloma agenturo večjih zlasti deželnih zavarovalnic ali pa so ustanovile lastne zavarovalnice pred vsem proti nesrečam pri živini in zavarovalnice za življenje. Poslednje imajo tako urejene, da plačujejo oni udje, ki pristopijo k nji s 25. letom 5 frankov (405 kron av. velj.) ostalo pa prispeva za ude zadrugni fond. Zavarovanici se s tem preskrbe pokojnino za starost, katero dobe po 65. letom v znesku 263 frankov (21348 kron av. velj.). Tako je vsak zavarovanec rešen strahu pred starostjo, ko mu roke opešajo, na drugi strani pa dela sitnosti občini.

Posamezne zadrugne imajo svoje bolniške blagajne, iz katerih se vzdržavajo zadrugni zdravniki in podpirajo uboge udove in sirote umrlih zadrugnikov. V krajih pa, ki so ali preveč oddaljeni od mesta, ali ne morejo vzdržavati zdravnika so zadrugne lekarne uravnane po zdravnikovem navodilu.

Posebno pa nam morajo ugajati pri francoskih zadrugah posredovalna sodišča. Seveda si ne smemo misliti, da se tu razpravlja o kriminalnih zločinih ali pa, da obsojajo v zapor, ampak ta posredovalna sodišča imajo, kot že beseda sama pove namen posredovati in pomirjati osobito pri prepirih, ki nastanejo vsled nevednosti prizadetih. Pomislimo le na nepotrebne pravde naših kmetov zaradi mej. In ravno take pravde so spravile že mnogo kmetov na kant. Dobička tako drugi nima kot advokat. Ta sodišča prav uspešno delujejo. Za vzgled naj zadostuje posredovalno sodišče v Belleville. V 3—4 letih se pred tem sodiščem poravnalo nad 170 prepirov.

Nič manjšega pomena niso zadrugne delavske posredovalnice, ki so tudi od vlade potrjene. V zvezi z drugimi zadrugami prav uspešno delujejo.

Kmetijske zadrugne že same na sebi so prava šola za kmeta. Saj v njih se nauči vsega kar potrebuje v svojem stanju. Vendar pa ni zadovoljen francoski kmet, da bi se moral še le odrašen učiti vsega, ampak zahteva že v mla-

dosti pouka v umnem poljedelstvu. Pred vsemi zasluži v tem oziru pohvalo bretonjski kmet. V vsaki bretonjski ljudski šoli poučuje se dečke poleg drugih predmetov nekaj ur v poljedelstvu deklince pa dobivajo poduk o gospodinjstvu.

Da dobe zadrugniki dovolj dobrega berila, ustanavljajo zadrugne ljudske knjižnice. Potreba ljudskih knjižnic se vedno tudi pri nas povdarja — a žal bože — ustanovi se jih malo.

Videli smo delovanje francoskih kmetijskih zadrug. Res zavidati smemo Francoze. Preteče še nekaj desetletij, predno bo našemu kmetu vse tako dobro preskrbljeno, vendar bodimo veseli, da je vsaj enkrat sprejet zakon o zadrugah — dasi šele na papirju. — Le zadrugne bodo mogle spraviti kmetado smisla za skupno delovanje in ga oprostiti polagoma hlapčevanju kapitalu. V to pomozi Bog!

Izvirni dopisi.

Iz Idrije 25. marca. Zadrhtelo nam je srce od žalostni novice, da je tako nagloma in nepričakovano umrl sedanji goriški nadškof-kardinal, a prejšnji naš knezoškof dr. Missia. Saj koliko ljubih spominov nas veže na njega! Ko se je snovala katoliška delavska družba v Idriji, se je gotovo on najbolj zanimal, bode li sprejeta taka družba med rudarje ali ne. Pojasnjeval in potrdil je pravila, želeč največjega vspela mlademu društvu, pozneje je tako rad vprašal: no kako kaj napreduje vaša katoliška družba? Kako je znal točno na stavljena vprašanja o društvenih delovanjih odgovoriti, dajati praktične nasvete, opozarjati na napake, katere se tako rade vrinejo pri naših društvih ter jim spodbujajo ohranujoče koreninice, svariti pred različnimi novotarijami itd. Leta 1896. o priliki tukajšnjega birmovanja si je ogledal društvene prostore in navdušeno vnel obilno zbrane društvenike k vstrajnosti. Še sedaj bi to marsikateri društvenik vedel povedati škofove besede in na vneti besedi in razjasnenemu obrazu baš spoznal, kako je pokojnik znal pridobivati ljudi za vzajemno delovanje. Podaril je tudi društveni knjižnici lepo zbirko dokaj vrednih knjig. Ko se mu je l. 1900 izročila diploma, v kateri se je imenoval častnim članom, je še z mladeniškim zanimanjem popraševal, v kakem smislu društvo deluje, koliko napreduje, in čutil se diplom, katero je umetniško izdelal popolnoma po svojem načrtu društveni član g. Brus.

Vnema je tudi, naj se v Idriji ustanovi Marijina družba za dekleta, sestavljene pravila je nam popravljaj, da bi jih idrijskim razmeram praktično prigrabil, trudil se, da bi uršulinke osnovale višjo dekliško šolo pri nas, kar se mu žalibog radi raznih zaprek ni posrečilo.

Ko je bival v Gorici, se je rad še spomnil Idrije in rad povpraševal o napredku rudarjev, bodisi v dušnem ali materijalnem oziru.

Črna zastava sedaj plapolra raz društvene hiše, izraža očitno našo žalost nad tako bridko izgubo. Telesno nas je zapustil, a njegov duh naj pa še dolgo dolgo ostane med nami!

STominskega. (Volitev za deželni zbor in Oskar Gabršček.)

Dne 20. t. m. je bila za Tominski okraj dopolnilna volitev za deželni zbor, ker pri jesenskih volitvah izvoljeni Klavžar zaradi intrig slovenskih in laških liberalcev ni bil potrjen. Kandidat liberalne stranke je bil državni poslanec Oskar Gabršček, po domače „Modrijan v Tominu.“

Čuden mož je ta modrijan. Zavrgel je pa mnogo, kar je domačega in išče pri tujem in tujih opore.

Pri jesenskih volitvah je bil protikandidat dr. Gregorčiča. Na Tominskem se je bila glavna bitka. Cel liberalni general štab iz Gorice, učitelji, krčmarji, sploh vse, kar liberalno čveka, prihitelo mu je na pomoč in dasiravno je on sam lezel od volišča do volišča in na ogled postavljaj svojo osebo v zabavo volivcem, bil je grozno poražen. Od 66 glasov je dobil samo 26.

Vsak drugi, tudi najpriprosteji kmet, bi se bil iz tega kaj naučil, le naš Oskar ima pretrdo glavico, zato je zopet poskušal, kako se rine ž njo skoz zid. Zid se ni premaknil, a glavica je odletela tako razmesarjena, da se ne bo nikdar več zacelila. Od 66 glasov je dobil Oskar samo 15, reci petnajst; ako od teh 15 glasov odštejemo 7 tominskega županstva in se od teh je razširjena čudna govorica — ostane za celi okraj samo 8 glasov.

Izvoljen je bil zemljemerec Ivan Lapanja z 49 glasovi, a dr. Tonkli je dobil 2.

Naš Oskar bi moral vedeti, kaj zahtevata čast in moštvo državnega poslanca po dveh tako gorkih zaušnicah, a bojim se, da bo po liberalnem receptu raji obe mirno shranil.

Slepo vdanemu tovarišu dr. Tavčarja je na Tominskem za zmeraj odklenalo. Vsak je vreden plačila, kakoršnega zasluži.

Pepetov.

V Smlednik. Mislili smo, g. nadučitelj, da ste tako „brihtni“, da si bodele odgovorili na ona vprašanja glede pevk sami, toda zmotili smo se. Zato vas že moramo podučiti. Vsekako se smejo cerkvene pevke ukvarjati tudi z drugim petjem, seveda, ako je spodobno, a zavedati se morajo vselej kot cerkvene pevke in dekleta sploh da se jim ne spodobi hoditi po gostilnah, izvzemši v družbi starišev. Pevkam ni treba za vsak korak, ki ga store, prositi dovoljenja župnika, saj pa tudi g. župnik, ali kdo drugi nikdar ni kajtakega zahteval. Ako so pa prišle same (če jih Vi niste poslali) prosit, ima g. župnik ne samo pravico, ampak celo dolžnost, da jim svetuje, posebno še, ko so pevke v Marijini družbi in g. župnik družbi prednik.

Značilna je vaša primera, da tudi hlapce in dekleta imajo prositi čas, katerega lahko uporabijo

lenjsko predmestje po cesti, ki je peljala — domov. Mislil ni mnogo, mislil ni — nič. Storil je vse to v nekem dušnem stanju, ko človek le na eno misli, a na drugo vse popolnoma pozablja. Bilo je vse to trenutno, nepremišljeno.

Kozma je zapustil mesto in stopil na prosto. Padal je mrak. Oziral se ni ne na desno ne na levo, in spustil se je v beg. Krenil je s ceste in hodil potem urneje, brezskrbneje . . . Mislil je sprva, da je prost, da je za njim vse, kar mu je oviralo pot. In bežal je, bežal zopet, bežal . . . Bil je begun, a na to ni mislil,

Bil je že daleč od mesta, ko se je ozrl. Videl je raznobarvano zidovje in strehe mestnih hiš, katere je že objemal tihotni mrak s svojo sivo meglo. Kozma je nekaj pomislil, kakor človek, ki se odpravi od doma na pot in se spomni v negotovosti, da je doma morda še kaj — mogoče nekaj važnega — pozabil. In pospešil je korake in hitel, hitel . . . Krog njega je ležala tiha z mrakom pokrita planjava. Čul je žvengljanje kravjih zvoncev, mukanje krav, meketanje koz in nek pastirski glas je pel na vse grlo:

Kaj pa ti, pobič,
se v nevarnost podajaš,
čez Sav'co vas hodiš
pa plavat ne znaš.

In potem je isti glas vpil menda med kravami:

„Hej, domov, hej, dooomov . . .“

Kozma pa je bežal po poti dalje. Tu in tam se je prikazala nenadoma kaka koč iz grmovja, čul je človeške glasove — on se je danes bal ljudij, in samo ljudij — tam je kje videl mala razsvetljena okenca — in preskočiti je moral jarek in bežati preko pašnikov . . . Postajalo mu je vroče. Nasproti mu je brila mrzla, močna jesenska burja in padala je jesenska noč na zemljo. Kozma si je nekoliko oddahnil, šel je počasneje, odpočil si nekoliko — potem pa se zopet spustil v tek. Bežal je naravnost proti domu, preskakoval je jarke, tu in tam je zašel v bičevje in močvirje, tam ga je zopet vstavilo gosto grmovje. A on jo premagal vse. Srce mu je bilo burneje, zasopel se je bolj in bolj in prihajalo mu je zopet na misel, kaj je storil. Odgnal je to misel in mislil, da mora biti tako, da drugače ni moglo biti . . . Naposled se je celo pomiril in se zdel sam sebi neumen, ker se tako boji in ker tako beži, ko ga nihče ne preganja. A vendar se ni mogel iznebiti strahu . . . Bal se je preganjavcev. Strah mu je stiskal prsa, kolena so se mu šibila, ču-

til je, da peša, da ga zapuščajo moči. In zopet se je spustil v beg . . . Hipoma kakor dih vetra ga je spreletela misel — vrniti se nazaj. A to je prišlo hipoma, in odšlo hipoma.

„Naprej, naprej, na Petruče . . . Skoraj, skoraj bom tam.“ Kozma se ni hotel vrniti. Zdelo se mu je, da dela vse to na življenje in smrt, torej — naprej. Kaj mu je bilo za to, kar pride! In, ko bi ga sedaj prijeli, vrnil bi se, ne branil bi se.

Zavil je na levo in se bližal cesti. Želel si je v gozd, da bi tam hodil mirneje. Po gozdu je zavijala jesenska burja krog golih dreves in prenašala kupe odpadlega, rumenega listja sem ter tje.

Trda, gluha noč je ležala po Petručah, ko je pritel godec Kozma domov. Bil je utrujen in izmučen. Po glavi mu je šumela le jedna nadležna, neprijetna, vznemirljiva misel: vojaški begun.

Godec Kozma je postal neodločno sredi vasi, ozrl se oprezno in plaho na vse strani. Noč je bila temna . . .

(Dalje prih.)

po svoje. Lepo prerokujte, a naši gospodarji bi se Vam za ta nauk zahvalili, ako bi se jim hlapeci in deklet odstranile in uporabljale svoj čas po svoje. Ne rečem, da ni takih gospodarjev, pa ti slabi.

G. kaplan v Smledniku mora biti res hudooben človek. On Vas prosi, naj bi orglali pri šolar-skih mašah, ko pa zastoj nočete, orgla sam! V župnišču so pevske vaje deklet za Mar. družbo in kdo vodi petje? „Oseba je to povedala in druge na to lahko prisežejo“, da nihče drugi kot gosp. kaplan. Vrh tega pa se je drznil g. kaplan igrati na koru, ko ste Vi odšli s kora, dobro vedoč, da je Vaša dolžnost t a d a n v s a j še igrati. Tantum ergo pri koncu ure molitve. Nazadnje je pa tudi on bil vzrok, da je bil g. župnik zoper trbojsko veselico. Kdo pa drugi? Saj je njemu edinemu na tem, „da bi spodkopaval iz zgolj sovraštva Vaše stališče.“ G. nadučitelj, zapišite si eno za uho. Vi si spodkopavate stališče dovolj sami. Gospod župnik Vam je bil naklonjen, g. kaplan Vas je podpiral v vseh zadevah. Za vse to izrazili ste se že meseca novembra 1900, „a je v S. „maziljen-cem“ vse zaslužjeno.“ Kaj ne, vse se zve na svetu! Ako je tedaj zdaj drugače, kakor je bilo v začetku, pripišite si krivdo sami.

Ker po Vaši obljudi ne bomo imeli več časti, brati Vaših „duhovitih“, dopisov, zahvaljujemo se Vam tu javno za izvrstno zabavo, katero ste nam z njimi pripravili in v nagrado za Vaš „zlati čas“ pošiljamo Vam „Sl. List“, ki Vam je baje zelo pri sreč! Zdravi!

Politični pregled.

„Heil den Hohenzollern“ tako so vpili Vsenemci v državnem zboru. Cesar na vsem svetu v nobenem parlamentu ni mogoče, cesar celo socijalni demokrati v nemškem državnem zboru nasproti cesarju Viljemu ne naredi, da si zanj ne marajo, to žalostno ulogo igrajo avstrijski Vsenemci! To je dober nauk za vlado. Da bi le pl. Körber spoznal, da jih je tudi med uradniki mnogo, katere država plačuje, ki mislijo ravno tako, kakor Schönerer, le da si tega javno povedati ne upajo. Avstrija potrebuje kakega dr. Luegerja kot ministerskega predsednika, da bi pomel s takimi patrioti. Mi hočemo ravno to poboti. Ti izdajalski Vsenemci so bili najboljši prijatelji naših liberalcev v dr. Šustersičevi aferi. Ali niso takrat najbolj vpili poslanci Stein, dr. Eisenkolb i. dr., ali niso ti dr. Tavčarju najbolj ploskali in mu pritrjevali. Vsi pravi avstrijski domoljubje so pa Schönererja in njegove pristaše obsodili. Ali niso pa s tem obsojeni tudi naši liberalci, njihovi najboljši prijatelji?

Trozveza se obnovi zopet za 6 let. To je baje že gotova stvar.

Dogodki na skrajnem vstoku. Jedno najvažnejših sedanjih svetovno političnih vprašanj je gotovo kitajsko vprašanje. Kakor so se nek-daj vse mogočnejše države zbirale okoli Turčije, da bi se med seboj razdelile njeno ozemlje, tako se sedaj zbirajo okoli Kitaja. Bližnje vstočno vprašanje, t. j. vprašanje glede razdelitve Turčije pa se je pomirilo, ker si jedna drugi ne privoščajo turškega ozemlja, morale so se vse zadovoljiti s tem da bo Turčija, kljub svoji gnjilobi, še nadalje obstajala. Isti proces vidimo sedaj na skrajnem Vstoku glede Kitaja. Starodavna ogromna kitajska država začela je bolehati vsled notranjih bojov in nemirov. To bolezen pa bi hotele druge države izkoristiti v to, da bi se prisvojile kaj kitajskega ozemlja. Rusija je že „provizorično“ zaposela Mandžurijo, a to je vzbudilo zavist Japonske in Anglije, kateri državi sti nedavno sklenili japonsko-angleško zvezo glede kitajskega vprašanja. Tej zvezi je namen prepričati Rusiji, da bi se definitivno osvojila Mandžurijo, zraven tega pa se Japonska in Anglija nadejati, da jim ta zveza donese tudi pozitivnih koristi. Seveda ni mogla Rusija ostati brezbrizna v očigled temu. Te dni ste Rusija in Francija doposlali vsem velevladnim skupno noto, katera je seveda povita v vseh potrebnih diplomatičnih ovitkih in nejasna, kakor so sploh vse diplomatične izjave — direktno naperjena proti japonsko-angleški zvezi. Da te pa utis te note nekoliko ublaži, izjavil je franhoski mini-

ster za vnanje stvari, Delcassé, da sti Francija in Rusija popolnoma zadovoljni z japonsko-angleško zvezo, katera zveza da zagotavlja obstanek miru na skrajnem vstoku. V odgovor na to podala je angleška vlada v parlamentu izjavo da francosko-ruska nota nekako še celo popolnjuje garancije glede ohranjenega sedanjega stanja v Kitaju. To so seveda le neiskrene diplomatične izjave, v resnici pa interesovane države mislijo in delujejo ravno nasprotno ter skušajo, kako bi jedno drugo izpodrinile in se okoristile na račun Kitajske.

Cecil Rhodes, eden glavnih provzročiteljev burske vojske, je umrl. V Južni Afriki si je nagrabil ogromno imetje, postal je zlati kralj; svoj čas je bil tudi kaplanski minister.

Med Buri in Angleži se vrše, kakor se poroča iz Južne Afrike, neka pogajanja za mir. Kakor vsa dosedanja pogajanja bodo skoro gotovo tudi ta ostala brezvspešna. Tako trdi tudi Krüger. Buri hočejo popolno svobodo, kar jim pa Angleži ne bodo dovolili prej, predno ne bodo angleške čete popolnoma poražene.

Domače novice.

† Kardinal Jakob Missia.

Pretrsljiva, žalostna vest je pretekli ponedeljek prišla iz Gorice. Kardinala Jakoba Missia ni več med živimi. Kap na srce je storila njegovemu življenju konec. Bolehal je že delj časa, vendar tako nenadne smrti ni nihče pričakoval. Na praznik sv. Jožefa je bilo blagoslovljenje križevega pota v njegovi novi hišni kapeli; a komaj je bilo dovršeno, je večni Gospodar poklical svojega zvestega služabnika v krasnejše prostore po večno plačilo. Kardinal Missia je katoliško življenje mej Slovenci jako poživil in bil duša mnogim napravam, ki sedaj cveto na čast našega naroda. Porodil se je dne 30. julija 1838. na Moti v župniji sv. Križa pri Ljutomeru na slovenskem Štajerskem v priprosti a poštenu kmetijski hiši „pri Mislovih“. Naj v miru počiva, blagi vladika! Pokopan bo v sredo jutraj na sv. Gori. Pogreba se udeleže tudi slovenski katoliško-narodni poslanci in „Slov. kršč. soc. zveza“ z zastavo.

Zanimivo javno predavanje bo prihodnjo sredo v „Katol. Domu“ točno ob 1/28. uri zvečer. Predaval bo g. dr. Mihael Opeka.

Dr. Tavčar in Celje. V zadnji debati pri srednjih šolah oglašil se je tudi poslanec ljubljanskega mesta. Napadal je po svoji navadi knezoškofa ljubljanskega, njegove zavode, goriškega kardinala, ki mu ni storil prav nobene krivice — in nazadnje kot nameček navrgel še par besedij o slovenskih paralelkah v Celji. Nam se te njegove besede ne zde odkrite. Mi dr. Tavčarja vedno sodimo kot zaveznika barona Schweigela in iz tega stališča presojamo vsa njegova dejanja in njegove besede. Če bi bil dr. Tavčar dandanes tisti, kakor je bil takrat, ko je s Hribarjem vred izdajal „Slovana“, tedaj bi bil zoper Nemce vse drugače govoril. Danes pa on ne pozna drugega gesla kot: boj klerikalizmu, in po tem se dosledno ravna. Zato se tudi v znanim svojem govoru za celjsko gimnazijo ni mogel zdržati te tendence. Dr. Tavčar ni bil za celjske paralelke, ker so te iz občeslovenskega stališča potrebne, ampak samo zato, da za hrbtom Nemcev ne nastane ljudstvo, ki je prepojeno s fanatičnim ultramontanstvom. Mi se le čudimo, da ni dr. Tavčar glasoval, da naj bi se mesto slovenskih paralel osnovala realka, ta bi še boljše ustregla njegovim načelom!

Boj za Celje. Nemci so jezni, da so v drž. zboru pogoreli. Po raznih krajih prirejajo shode in groze ministerstvu. Vlada menda zopet hoče početi z nekimi pogajanjmi radi celjske gimnazije, a Slovenci nočejo nič slišati o tem in prav neumni bi bili, ako bi se po zmagi pogajali. Še nemški časopisi niso tako hitro zatrobili na vladni rog, kakor „Slovenski Narod“. Zavedni Slovenci so se začudeno vpraševali, ali morda „Narodu“ diši vladni dispozicijski zaklad? Ogorčenje med štajerskimi Slovenci je radi tega splošno in

upravičeno. Dne 10. aprila bodo priredili zaupni shod v Celju, h kateremu bodo povabljeni vsi slovenski poslanci. Treba je res že enkrat odločno povedati, da „Slovenski Narod“, katerega glavno opravilo je vzdrževati nemško-slovensko zvezo, nima več pravice pisati v imenu Slovencev.

„Narod“ in spoved. Vsak pošten kristijan opravi sedaj o velikonočnem času svojo krščansko dolžnost. To pa liberalce boli. Zato pa liberalci vselej v postnem času spuste med svet kako raco o spovedi, da bi s tem ljudi od spovedi odvrgli. Tako so storili tudi letos. Natisnili so tole nesramno notico: „Dohajajo nam pritožbe, s kakimi svinjarijami nekateri duhovniki tudi sedaj pri velikonočni spovedi nadlegujejo žene in tudi nedorasla 15 letna dekletca; izprašujejo jih za stvari, o katerih bi se še kaka stara rufianka sramovala govoriti. Svarimo stariše prav odločno, naj nepokvarjenih deklet ne puščajo k spovedi, vsaj ne k takim božjim namestnikom“. Ali ni to satanska zlobnost? „Narod“ ne navede ne kraja, ne imena. Sploh pa sam ve, da se duhovnik v spovednih zadevah ne more braniti, ker ga veže spovedna molčečnost. Čudimo se le, zakaj „Narod“ še mož ne svari, zakaj samo žene in dekleta. Toda liberalci itak ne hodijo k spovedi, zato bi „Narod“ rad, da bi še žene in dekleta — poliberalil! Ako bere v liberalni družini kaka dekleta to zlobno notico, se bo najprej vprašala, kje so taki božji namestniki, in ker tega „Narod“ ne pove, tedaj se bo spovedi ogibala. In to je ravno namen „Narodov“. Zato pa rečemo, da nobeden frامason ne more na boljši način kristijanov odtegovati od cerkve.

„Slomšekaricam“ je podal „Narod“ lepo premišljevanje. On sam najpreje pripoznava, da „se v najnovejšem času zbira vedno več neizkušanih učiteljic okrog ljubljanskih ultramontanec“, potem pa jim navaja različne citate iz spisov eksjezuita Hoensbroecha. Pisatelji teh citatov so: škofje, nadškofje, cerkveni očetje, jezuiti, učeni teologi itd. Naj navedemo samo enega: „Žena je sladko zlo; kot hudičeva mati pohaja. lepo oblečena s poravnanimi lasmi, da ugonablja; očesca ima pošminkana. Na tisoč načinov nas naskakuje, in mnogo ljudi pogubiti, ji je velik dobiček“. Spodaj na isti strani pa piše dr. Robida o „Ženski duši“: „Kdor trezno opazuje razvijajočo se devico, ne uide mu, da se poleg telesnih oblik, katere se od dne do dne lepše razvijajo, razvija tudi kaj značilno poželenje po lepoti, katera dobi svoj zunanji izraz v lepotičenju, negovanju telesa in polti, veselju do zlata in lesketajočih se draguljev, do svile in baržunah... Čemu vse to? Samo radi zavisti, samo radi glasu in priznanja lepote? Brezdvomno velja to vse lepotičenje moškemu spolu.“ Ali ne trdi istega samo z drugimi besedami dr. Robida, kar trdi baje škofje, nadškofje, jezuiti, učeni teologi itd. Med katere bo torej „Narod“ pristel svojega sotrudnika dr. Robida? Najbrže med učene teologe! Vidi se, da so včasih v „Narodovem“ uredništvu vsi konfuzni, da ne vedo, kaj tiskajo v uvodnem članku in kaj v podlistku!

Volitve v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico so se vršile na korist liberalnih kandidatov. Od kandidatov neodvisnih obrtnikov je zmagal edini g. Ivan Kregar. Vender je volitev pokazala, da so liberalci tudi med trgovci in obrtniki, o katerih so se še nedavno bahali, da so njihova zaslonba, prodrli z največjimi silami in sleparijo. Da je katoliško narodna straka se odločno ganila in krepko nastopila v javnosti, bi danes bila tudi že trg. in obrtna zbornica za liberalce zgubljena. Tudi trgovski in obrtni stan vedno bolj spoznava liberalne — frazerje. Več o tej volitvi bomo v priliki še govorili. Prav veselo dejstvo je bilo, da so kandidatje neodvisnih obrtniki med ljubljanskimi obrtniki dobili veliko večino. Proti volitvi se uложи rekurz, ker smo prišli na sled mnogim nerednostim, in vse kaže da je volitev neveljavna. „Slovenec“ priobčuje naslednji oklic: Pozor somišljenki! Poroča se nam od mnogih strani, da opravičeni volivci za trgovsko in obrtno zbornico za zadnje volitve niso dobili glasovnic. Prosimo vse, kateri niso prejeli glasovnic, da nam poročajo svoja imena

nemudoma, ker se bo vložil zoper volitev rekurz, kajti kaže te, da je volitev neveljavna! Gg. somišljenike prosimo, da v tem oziru gredo nemudoma na delo in nam hitro sporoče imena prizadetih strank. Tudi natančne podatke o dejstvih, da so liberalci pobirali glasovnice, da bi volivci jih podpisali, in natančna poročila o drugih liberalnih sleparijah prosimo, da se nam nemudoma sporočijo!

Grof Hoenbroech, znani eksjezuit, ta je najnovejši častni član naše liberalne stranke. „Narod“ ga imenuje „znamenitega, učenega, temeljitega, kritičnega katoliškega učenjaka, ki zna dobro latinski“. Mi smo prepričani, da bi se živi krst ne zmenil v liberalni stranki za grofa Hoenbroecha, če bi ta ostal v katol. cerkvi, pa naj bi bil še tako znamenit, učen, temeljit in kritičen! Koliko je drugih jezuitov, ki daleko prekašajo Hoenbroecha, pa zate se „Narod“ ne zmeni, nasprotno še blati jih, kjer le more, a kakor hitro kdo aportazira in se obabi — pa je „Narodov“ prijatelj! Liberalci pa potem nanj kažejo s prstom, rekoč: pogledjte, to uči bivši jezuit! Ne, liberalci, vaši nameni so pred vsem tako prozorni, da jih pojmiyo tudi liberalci sami, mi pa vam rečemo: Peklenska vrata sv. cerkve ne bodo zmagala, — tem manj pa — Malovrh!

Španska inkvizicija bo razstavljena v Latermanovem drevoredu. „Narod“ dela zanjo reklamo in pravi, da je bila to cerkvena naprava ter vabi ljudi, naj si ogledajo, kaj je vse storila vera ljubezniv! Kakor pa čujemo, bo kmalu v „Mestnem domu“ razstavljena vse bolj interesantna domača slovenska panorama — tam bodo razstavljene neke zelo interesantne srebrne žlice iz Štajerske, neki kveder iz Postojne, vreča fižola, ki se je izgubil na potu iz Žir v Ljubljano, vsa imena obiskovalcev in ves proračun neke hiše v Ljubljani, in pa vseh 33 točk iz neke afere! Mi že sedaj na to panoramo svoje čitatelje opozarjamo!

Poslanec Plantan je tudi govoril v drž. zboru pri visokih šolah. Mi gospoda Plantana ne smatramo več resnim, zato, ker smo še vedno na stališču, da bi bil on moral poprašati najprej svoje volivce, če ga še marajo za svojega zastopnika. Tega pa g. Plantan ni storil. Zato njegovega nastopa za vseučilišče v Ljubljani ne smatramo resnim. S tem se je hotel on pred liberalno javnostjo le rehabilitirati, da bi ga slavili kot odločnega in delavnega poslanca. Toda še „Narod“ je kaj kratko poročal o njegovem govoru. Navadno „Narod“ že par dni naprej razbodbna, kdo in kaj bo govoril izmed liberalnih poslancev. Pozna se, da oelo Malovrh ne mara dosti za Plantana in pa, da je od njega popolnoma — neodvisen.

Listič „Gorenjec“ se zaletava prav robato, kot je njemu lastno, v duhovnike, zlasti pa v cerkljanskega g. kapelana Kosa, češ, da je agitiral za trgovsko zbornico. Z isto pravico, kot jo imajo liberalni učitelji, ki niso obrtniki, smejo tudi duhovniki poseči v volivno borbo, ne da bi jim bilo treba za to dovoljenja od milostljivega g. farbarja Pirca.

Vprašanje. Ali morda veste, g. urednik, zakaj nimajo v novem hotelu „Strukelj“ ne „Slovenca“ in kakor mislim, tudi ne „Slov. Lista“? Ali morda zahajajo v ta hotel samo liberalci? Prosimo, pojasnite nam to, da se bomo vedeli v prihodnje po tem ravnati.

Več klerikalnih popotnikov.

V Kranju namerajajo napraviti liberalci mlekarstvo zadrugo.

Iz Kranja nam pišejo: Kakor Vam bode znano, g. urednik, imamo v našem mestu godbo, ki ni ne liberalna in ne klerikalna. Ker je odbor zaradi neke nepravilnosti moral napraviti ovadbo, je vsled tega odstopilo več podpornikov, seveda zagrizenih liberalcev. Najbolj se čudimo, da je odstopil mej drugimi — tako se pripoveduje — tudi vladni tajnik — baron Schönberger. Ali mu je nekdo tako zelo prirastel k srcu?

Iz Šmartna pri Kranju. Zadnji čas smo imeli v naši fari mnogo liberalnih agitatorjev iz Kranja, ki so lovili obrtnike, da so jih opeharili za glasovnice. Posebno se je odlikoval nek trgovski pomočnik, katerega ime za enkrat zamolčimo. Ta človek je „farbal“ ljudi s tem, da se gre pri teh volitvah le zoper Nemce. Priprosti ljudje so

se vsedli kalinu na lim in oddali glasovnice liberalcu, ki jih je veselo odnesel domov. — Ravno tako so delali kranjski liberalci — kakor se nam poroča — tudi po drugih krajih, n. pr. v Predvoru, Senčurju, Cerkljah in drugod. Vse, kar liberalno misli in čuti, je bilo na nogah. — Prepričani naj bodo, da se jim je sedaj prvič in zadnjič posrečilo vloviti na ta način večje število glasovnic.

Električno luč so pokopali v Kranju. Določeno je bilo, da dobi tudi mesto električno razsvetljavo, a mestni očetje so se pomislili. Kaj je temu vzrok, ne vemo. Hudomušni ljudje pripovedujejo, da so luč za vedno pokopali pod — Majdičev mlin.

Neki Vaclav Zeman, učenec, je ukradel, kakor poroča Malovrhovo glasilo, sto kron. Pri njem so našli vetrih in roženkranc. Zeman je bil sploh tako pobožen, da je šel vsako nedeljo k spovedi. In potem je kradel s prepričanjem, da mu bode odpuščen. — Bog vé, če je tudi tisti, katerega so se na Štajerskem prijele farovške žlice, nosil pri sebi roženkranc, in če je tudi on šel vsako nedeljo k spovedi?

Pogovor o krematoriju. Prvi liberalci: „Jaz že komaj čakam, da bo mestni zbor sklenil postaviti krematorij, da se bomo po smrti lahko sežigali.“ Drugi liberalci: „Jaz pa ne spoznam te potrebe.“ Prvi: „Zakaj ne?“ Drugi: „Jaz ne spoznam, zakaj bi se morali sedaj mi liberalci po smrti dati sežigati; v nebesa tako ne bomo prišli, v peklu bomo pa zastoj goreli. Čemu torej ta potrat!“

Slovensko planinsko društvo je imelo preteklo soboto svoj občni zbor. Društvo deluje sedaj že 10. leto. Sklenilo se je zgraditi hotel v Vratih in delovati na to, da se v najkrajšem času otvori „Kadivnikova koča“ na Golici. V preteklem letu je društvo otvorilo koče na Begunjski, na Krnu in na Zahomu.

Prodaja mleka. Minister za trgovino je naročil kranjski vladi, naj potom podrejenih organov opozori prodajalce mleka in odjemalce, da se v javnem prometu smejo posluževati le litrov.

Novo velikansko industrijsko podjetje snuje neka družba, ki hoče izrabiti moč Save med Medvodami in Tacnom na Gorenjskem za električno silo. Načrt je izdelal nadinženir gosp. Žužek. To podjetje bi tudi Ljubljano preskrbljevalo z elektriko.

Felix Urbanc, znani ljubljanski trgovec, je romal po svojih oprávkah pred dobrim tednom po gorenjski dolini. V kupeju je prišlo do razgovora o volitvi v trgovinsko zbornico, in on se je baje izrazil, da mi lahko zmagamo, ker ima škof 70 kaplanov po deželi na razpolaganje, liberalci pa nobenega. Komentara ni treba!

Bohinjska železnica. Železniški minister je izjavil, da bo vlada bohinjski predor in druge predore zgradila v lastni oskrbi, da jih torej ne bode oddala drugim podjetnikom, ker so ti stavili previsoke cene.

Davki in pravice. V „Miru“ čitamo, da je bilo na vojaškem naboru v Celovcu 195. mladencev, med njimi 90 Slovencev. Potrjenih je bilo 47, mej njimi 25 Slovencev. Mej poklicanimi je bila torej skoraj polovica Slovencev, mej potrjenimi pa nad polovico. Tako bi bilo torej z davkom in sicer z največjim davkom v krvi! Tu mora biti in je Slovenec na svojem mestu. Kako pa je z narodnimi pravicami Slovencev na Koroškem?! Tako — da Bog pomagaj!

V postojnski jami je instalacija nove izključno električne razsvetljave izvršena. S tem se le je posebna veličastnost in lepota njenih podzemskih čudežev prišla do prave veljave. Postojnska jama bo oba velikonočna praznika t. j. 30. in 31. marca t. l. od pol 6. do pol 11. ure dopoldne in od 4—6 ure popoldne električno razsvetljena in na ogled odprta proti vstopnini 3 K za osebo.

Drobne novice. Kraški volivci, ki niso glasovali za dr. Treota, so napravili in tudi že podpisali protest proti dr. Treotovi izvolitvi. Dr. Treo ni imel pravice biti izvoljen. — Praktični kurz o mlekarstvu, maslarstvu in sirarstvu vršil se bo v vasi Savica pri Bohinjski Bistrici od 7. aprila do konca maja t. l. — Okolo 11. ure po

noči dne 19. t. m. je na cesti v Razdrtem kakih deset fantov napadlo orožnika Fr. Jereba. Napadeni je dobil toliko ran, da se ni zavedel. Vzeli so mu tudi sabljo. Jereb je sedaj v tukajšnji garnizijski bolnici. Dva napadalca so že prijeli. — V Kandiji se snuje „Bralno društvo Gorjanci.“ — Na zagrebški gori je pogorela cerkev sv. Jakoba. — Gospa Zofija Zvonarjeva je odšla iz Zagreba in se zahvaljuje v hrvaškem časopisu poslavlja od zagrebskega občinstva. — Ponesrečil je te dni 52-letni čuvaj državne železnice Soklič. Padel je pri Žirovniškem mostu v prepad 20 m. visoko in je takoj mrtev obležal. — Slovenci v Kahiri so dobili svojega dušnega pastirja. Dolgo so ga želeli. Podal se je k njim čast. P. Luka Terzić, gvardijan v Sremu. — Shod nemških spodnještajerskih zaupnikov je bil včeraj v Celju. Na dnevnem redu je bil razgovor o stališču v celjskem vprašanju. — Promet na ljubljanski elektriški železnici bode danes popoldne od 3. do 7. ure radi procesij ustavljen. — Tovarno za parkete bode na Krakovskem nasipu ustanovil v svojem novem posloju gosp. Edv. Schimnitz. Voda bode k tovarni izpeljana iz Gradašice. — Lastno pleskarsko obrt bo otvoril v Ljubljani g. Anton Otorepec. — Položaj mej reškim delavstvom postaja vedno kritičnejši. Delavci pri Lazzarasu še vedno ne delajo. Zahteve fakinov in voznikov po večji plači so delodajalci odklonili. Skoro gotovo bodo fakini in vozniki s 1. aprilom ustavili delo. Mogoče je, da se jim tudi drugi delavci pridružijo. Včeraj sta prišla dva bataljona Jelačić-polka na Reko. — Samaga sebe zažgal v zaporu je v Celovcu 21letni agent in diurnist J. Gradišar, ki je vsled opeklin umrl.

Umrl je v Ljubljani g. Avgust Pucihar faktor Blaznikove tiskarne. N. v m. p.!

Iz Vokla pri Kranju. Zadnji „Slovenski List“ trdi med „domaćimi novicami“, da je „Narod“ jako nespameten, ker goni „boj klerikalizmu“ saj mu boj nič ne koristi: celo v onih treh občinah na Gorenjskem, koder so pri zadnjih volitvah zmagali liberalci, se že maje liberalna moč. Da je resnico pisal, priznal je „Gorenjec“, ki je izšel par ur po izdaji „Slov. Lista“, v svojem dopisu iz Senčurja. Iz tega dopisa namreč izvemo, da se maje napredna vogljanska trdnjava, da se trda godi njenemu županu Molju. Kaj je vendar takega? I kaj, volitve so pred durmi, Vokulani se pa baje resno pripravljajo na to, da mu spodmaknejo županski stol. Res škoda za takega „uzor župana“. In koliko lepega ve o njem „Gorenjec“ povedati: „on ni ne klerikalec ne liberalci, prejšnje čase je še bolj na klerikalno stran cikal, hudega še nobenemu ni nič storil.“ Mi pa resnici na ljubo povemo, da je pri zadnji državni in deželnozborski volitvi vselej nasprotoval katoliško narodnemu kandidatu. Smešno je tudi, zakaj ga „Gorenjec“ toliko hvali, če ni ne krop ne voda, zlasti, če je bliže „klerikalcem“. Njegovo veliko zmožnost kaže velika zadrega, v katero ga je parkrat pripravil njegov občinski tajnik, ker mu je vsled njegovega čudnega postopanja pri volitvah odpovedal službo. Cela vogljanska troperesna deteljica, on in še njegova zvesta tovariša, bi ne bila v stanu voditi male občine, ki ima samo dva volilna razreda. Ker bi na vsak način rad dočakal 25letnico svojega županovanja in bi takrat, kakor se govori, priredil v Vogljah še večjo slavnost, kakor je bila o priliki blagoslovljenja gasilnega doma, zato je udaril z loparjem — pa kaj pravim on ne on, ampak znani kranjski mazači — po našem obče spoštovanem gosp. učitelju v „Gorenjcu“. To pa zaradi tega, da bi ga odvrnili od volitve in ovadili na višjem mestu, češ da kali mir med občani. O grda nedoslednost! Kaj ne, neki učitelj tam blizu Kranja sme od gostilne do gostilne pobirati glasovnice za liberalne kandidate v trgovsko in obrtniško zbornico, naš učitelj pa, ki je znan po svoji mirni naravi, o katerem sam „Gorenjec“ pravi, da je „zaspan“, bi še voliti ne smel, če tudi vpisan v volilnem imeniku, to pa zaradi tega ne, ker se ne mara klanjati vogljanski mogočnosti in „Gorenčevim“ urednikom, Premalo ga poznate, gospod župan in vi kranjski „Narodovci“, če ga mislite s surovostjo in pretenjem storiti neškodljivega, Mi pa gremo in bi šli v boj, če bi g. učitelj niti z mezinjcem ne bil ganil. Vprašamo vas, ali ste mar Vogljanci intabulirani na županski stol? Ali ne plačujemo toliko, če ne več

davka kot vi? Ali ste bolj izobraženi od nas, ko smo vendar vsi obiskali isto šolo, nekateri še nobene ne in smo vsi navadni kmetje, če prav nekateri nosimo rumene čevlje? Ali bi ne bili ne-spametni, da bilo odvisno od vaše milosti, kateri in koliko naših mož naj sedi med občinskimi očeti? Čas vašega gospodarstva gre h koncu, tudi Voklo se je začelo prebujati in zato tak strah. Še mnogo bi radi povedali, pa nam dopis preveč raste. Pričakujemo vaših prikanjnosti, potem govorimo zopet mi. Do tolike surovosti pa se ne bomo povzpeli, kakor ste se vi vogljanski modrijani v svojem dopisu iz Šenčurja, ki pa Šenčurja še videl ni, dokler ga ni cerkljanska pošta iz Kranja vanj pripeljala. „S cimprali“ so ga Vam kranjski mojstri, katerim vsak ponedeljak razkrivajo svoja srca in pri njih iščete tolažbe v svojem strahu pred volitvami.

Češki pevec v Ljubljani. Pevsko društvo „Smetana“ iz Plzna nam poroča, da pride o binkošnih v Ljubljano koncertirat. Koncert bo binkoštno nedeljo o pol 6 uri popoldne v „Narodnem domu“. Društvo „Smetana“ peva Češke pesmi in si je že pridobilo ugledno ime med glasbenimi društvi.

Velikonočne procesije se vrše danes kakor običajno, po nastopnem redu: Ob 3. uri popoldne pri Uršulinkah, ob pol 5 uri v stolnici, ob 5. uri v Trnovem in pri sv. Petru, ob 6. uri zvečer pri sv. Jakobu in oo. frančiškanih. — V cerkvi Jezusovega srca se vrši procesija v nedeljo zjutraj ob 4. uri.

Ustavljen list. Lastnik in urednik antisemitskega dnevnika „Avanti“ v Trstu, je dobil odlok namestništva, s katerim se izdajanje lista z ozirom na izjemne naredbe, ki so v veljavi, ustavljajo za nedoločeno dobo.

Vesele velikonočne praznike — vsem so-mišljenikom! Pravica in resnica, katero je učil Krist, ostane zmagoslavna. Le še naprej, ne-ustrašeno za Njim!

Razne stvari.

J. Tavčar, tajnik društva sv. Jožefa, poroča, da je bilo glavno zborovanje 9. februarja in da je društvo sklenilo, da napravi stranski oltar v cerkvi sv. Barbare, ki bi naj bil posvečen sv. Jožefu. Tako se časti sv. Jožef, pa ne pri nas, ampak — v Ameriki, država Fedaal, Pa.

Sladkor bo boljši kup. Znano je, da ni sladkor v nobeni državi tako drag kakor v Avstriji. Tržna cena je najmanj 42 kr. Vrednost kilogramu sladkorja pa je v istini le 14 do 15 kr. Pri tem si vzame država užitnino 19 kr. pri kilogramu, tovarnarji pa 9 kr. Ako se preračuni poraba in izvoz sladkorja, vidimo, da dobi država vsako leto 65 milijonov kron. bogati tovarnarji pa 62 milijonov kron. Da bi tuji sladkorni izdelki ne mogli tekmovali s cenami domačih proizvodov, nalaga se na uvoz na pr. nemškega in angleškega sladkorja visoka carina. Avstrijsko ljudstvo je v tem oziru mnogo trpelo. Zdaj čujemo, da se bo 1. sept. 1903 znižala carina na 6 frankov in da se odstranijo vse premije. Tako je upati, da se v bodoče dosežejo nekoliko pravičnejše cene sladkorja.

Koliko žita smo pridelali l. 1901. v Avstriji. Po izkazu, ki ga je izdelalo poljedeljsko ministerstvo smo pridelali v Avstriji: pšenice 11'98 milijonov kvintalov, rži 19'1816 milijonov kvintalov, ječmena 14'6073 milijonov kvintalov, ovsa 17'1553 milijonov kvintalov, koruze (turšice) 4'4542 milijonov kvintalov. Vse to žito je bilo vsejano na 6293'99 milijonih hektarov zemlje.

Na večne čase. V nekem zavodu so imeli navado, da so gojence zjutraj vzbudili s pozdravom „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Neki gojenec je pa enkrat zaspal. Po jutranji molitvi gre v spalnico prefekt ter vzbudi gojenca z besedami: „Kako dolgo boš pa še spal?“ In gojenec mu je odgovoril: „Na večne čase. Amen.“

Umor burskega generala Scheepersa. Divjastva in zverinstva angleškega v Južni Afriki so že dovolj znana. Gnus je izzivalo posebno to, ker je surovi angleški glavni poveljnik Kitchener z blagoslovom angleške vlade v svoji srditi jezi nad tem, ker ne more nič opraviti, začel streljati

vjete hlabre in plemenite burske vodje. Nek angleški vojak je opisal v pismu svojim starišem, kako je bil ustreljen burski vodja Scheepers. Ta vojak pravi: „Bil sem v soboto ob 3. uri navzoč pri streljanju na komandanta Scheepersa. Prinesli so ga na nosilih iz mesta v spremstvu godbe, za katero je korakal vojaški oddelek. Ko smo prišli na mesto, kjer so ga imeli ustreliti, je že zeval izkopen grob. Scheepers je prosil, naj ga vzdignejo, da tako sprejme smrt. Posadili so ga na stol in mu zavezali oči. Petnajst vojakov se je vstopilo deset korakov od njega in vstrelilo. Skoro vse telo mu je bilo s streli razmesarjeno in prevotleno, kakor rešeto, da ga je bilo groza pogledati. Scheepers je moral biti jako hraber mož. Ni vztrepetal in pobledel tudi ni. Potem so ga vrgli v krsto, razbili stol, na katerem je sedel, kose pometali za njim v grob, in ga nato zagrebli. Muzika je ves čas svirala.“

Romunska kraljica in versko življenje. Sedanja rumunska kraljica, med leposlovci in pesniki znana z imenom „Carmen Silva“ je pisala, kakor poroča „Osservatore Romano“, svoji prijateljici med drugim sledeče: „Draga mi, vedno se z veseljem spominjam sprehodov, ki sem se jih vdeleževala v Vaši in Vaše matere družbi v Monakovem. Dasi takrat še protestantka, čutila sem se neizrečeno srečno, kadar sem molila v vojvodski bolnici pred podobo Čudodelnice-Device. Bog, ki pozna naša srca, je poznal moje težnje po spoznanju resnice. — Se li še spominjate, v kako dobro družino da smo bili nekoč zaslje? Cessar Fran Josip in princ Luitpold sta klečala tam, ko smo stopile tudi me v kapelico. Čim starejša postajam, tem bolj se prepričujem, da moramo tu živeti tako, da so naše oči obrnjene navzgor, kjer je cilj našemu zemskemu potovanju.“

Prevarani pohabljenec. Reški listi poročajo: Ivan Kučan je šel kot mlad mož v svet. V Karihi v Egiptu ga je zadela velika nesreča. Pri neki eksploziji je oslepel in odtrgani sta mu bili obe roki. Vrnil se je domov in začel pravdo za odškodnino. Ko je sodišče njemu v prid razsodilo, ponudil se mu je dober prijatelj, da stori zanj vse korake, kar jih je treba, da se dobi odškodnina, Kučan je prijatelju zaupal in dobil 5000 frankov. Daroval je prijatelju stotak, pa je vse tako opravil. Sedaj pa so tega prijatelja zaprli, ker je prejel 50.000 frankov, a le deseti del odštel pohabljenec, drugo pa sebi pridržal.

Skoro nevrjeten slučaj brezsrčnosti pripovedujejo češki listi. V Karliku je živel 44 letni zidar udovec Kofron s svojim 20 letnim sinom, ki je bil tudi zidar in zaslužil na dan 2 K 40 v. Ves svoj zaslužek je sin oddajal očetu, oče pa mu na dan dajal za to le kos kruha in za ves teden 40 v. Pred meseci se sin ni mogel več premagovati lakote in napravil je nekaj desetec, očetu pa je izročil samo 6 kron. Skopi oče je sina z vilami tako bil, da se je ročaj zlomil, nato je oče vzel sinu obleko in ga v sami srajci zapodil na cesto. Grozil je sinu, da ga ubije, ako se vrne domov. Sin se je skril pod streho, ter se ondi skrivaj nekaj mesecev. Sestrica mu je skrivoma nosila hrane. Oče je to neko noč zapazil in nabil hčer, ki pa se ni ustrašila ter skrila brata v hlevu, pokrila ga s steljo in mu dajala kravjega mleka. Nekaj časa se je ubožtek hranil z mlekom in surovim krompirjem, dokler ga tudi tu ni oče zasačil in od lakote obnemoglega sina po noči vrgel na cesto. Orožništvo je dobilo reveža čez nekaj dni v gozdu na pol zmrznjenega. Bil je tako oslavljen, da ni mogel več govoriti. Nečloveškega očeta so zaprli.

Višek dresure so občudovali nedavno Amsterdamčani v nekem cirkusu, ki sedaj ondi gostuje. Krotilec levov vrgel je zverinam kos mesa, a položil je svojo nogo na meso in levi so se — odplazili v kot. Vse je občudovalo to dresuro in nekdo je vprašal storilca, ako bi levi to tudi storili, ako bi tri dni nič ne jedli. „Da“, odgovoril je krotilec. Moža sta takoj stavila za visoko stavo. Mož, ki se je podal s krotilecem zveri v stavo, je najel nekaj ljudi, ki so tri dni pazili, da levi res niso dobili nič jedil. Tretji dan je bil cirkus natlačen radovednega občinstva. Krotilec stopi med leve, vrže jim kos mesa, levi divje zatulijo, krotilec pa stopi na meso, povzdigne bič in levi se — ne zganejo. Nato pobere krotilec kos mesa in ga vrže levom še enkrat. V hipu so levi meso požrli. Kro-

tilec je dobil veliko stavo. Smejoč se, je povedal občinstvu skrivnost, kako je leve tako sijajno ukrotil. Ko je vadal leve, jim je vedno najprej vrgel kos mesa napojenega s petrolejem. Levi tako meso niso marali. Potem jim je vedno vrgel vžitno meso. Sedaj so levi vedno mnenja, da je prvi kos vedno napojen s petrolejem, zato ga ne marajo in planejo na meso, ko ga jim šele drugič vrže.

GLASNIK.

Občni zbor „Slovenske kršč.-soc. zveze“.

Za pouk in izobrazbo ljudstva vspešno delujoča „Slov. kršč.-soc. zveza“ je imel včeraj svoj občni zbor v tukajšnjem „Katoliškem Domu.“ Vodil je zborovanje društveni predsednik gospod dr. Krek.

O delovanju delavskega tajništva je poročal delavski tajnik g. Gostinčar. Iz poročila posnemamo, da je delavsko tajništvo posebno mnogo dela imelo s prošnjami za odpis potresnega posojila. Posredovanju „Slov. krščanske soc. zveze“ se je zahvaliti, da se je odpisalo na tisoče potresnega posojila. Že to je nekaj takega, kar nobeno drugo društvo ni storilo za ljudstvo. Poročilo dalje omenja raznih strokovnih shodov in sestankov posameznih društev. Tov. Moškerc je predlagal, naj se delavskemu tajništvu izreče zahvala za njegovo delovanje, da se ga naprosi, naj vsak teden poroča v našem časopisju, koliko in kake zadeve je rešilo tajništvo.

Predsednik g. dr. Krek je dejal, da je tu mesto protestirati proti izrazom neke jako visoke osebe na Kranjskem, ki je dejala, da dela tajništvo za svoj žep! Tajništvo je vse to ljudem izvrševalo brezplačno, celo drugače, kot delajo pri posredovanjih druge organizacije, ki zahtevajo od tistega, ki išče posredovanja, vsaj društveno članarino. Tisti, ki imajo skrbeti za širšo javnost, bi morali odobravati, da se drago, sebično zakotno pisaštvo omeji. Pravičen, objektivni mož bi se moral delavskemu tajništvu zahvaliti, ne pa rabiti besedij, kakor jih je rabil. Predlog g. Moškercja je bil nato sprejet.

Tovariš Štefe je poročal o društvenih prireditvah. Sedanji društveni prostori ne zadoščajo. V njih se društveno življenje razviti ne more. Odbor je članom priredil 1 veselico. Na Šmarno goro je društvo pohitelo dvakrat, dne 6. julija pr. l. bil je ondi prvi sestanek kršč.-socijalnih društev, ki se obnovi vsako leto, da se ondi na novo poživimo in utrdimo. Poročilo je omenjalo nepozabnega izleta med brate Hrvate v Varaždin, ustanovitve ženske organizacije ter povdarjalo, da je sedaj naloga „Zveze“ prirediti za jubilej sv. očetu veliko manifestacijo našega delavstva. Javnih predavanj je društvo priredilo v preteklem poslovnem letu 25. Sprejel se je predlog, naj se predavateljem odbor pismenim potom zahvali za veliko požrtovalnost.

O novem, mladem ženskem delavskem oddelku, ki se je ustanovil še-le pred par tedni, je poročala tega oddelka predsednica g. Manfredova. V tem oddelku je že okoli 200 članic in je priredil za svoje članice pouk v likanju in šivanju. Poročilo g. Manfreda je končalo z apelom na može, naj radi puste k temu pouku svoje žene, ker mož potrebuje marljive žene, ki razume dela.

O društvenih književnih izdanjih je poročal č. g. Luka Smolnikar. Velik uspeh je „Zveza“ dosegla z dr. Krekovim „Socializmom“. Ljudskih iger je „Zveza“ izdala tri snopiče, prvi snopič se je moral ponatisniti. Celo v Ameriko že gredo društvena izdanja. „Zveza“ si je s temi izdanji veliko opomogla. Ves dolg je poravnal. Zasluga za to je dr. Krekova, ki je „Socializem“ popolnoma prepustil „Zvezi“. Zbor je z iskreno hvaležnostjo pritril klicu g. Smolnikarja: „Hvala dr. Kreku!“

Poročilo blagajnika g. Sedmaka je moglo konštarirati pred vsem veselo dejstvo, da je tudi društvena zastava popolnoma plačana. Premoženja ima „Zveza“ 2085 K. Dohodki z darili pri ljubljanskih članih so znašali skupne 720 kron

84 h, ves promet „Zveze“ pa je znašal 15.339 K 23 h. Društvo je ustanovilo za člane „Čebelico“, v kateri odslej lahko hranijo po malih svotah.

Knjižničar tovariš Kos je poročal, da ima „Zveza“ letos 1570 knjig. Na novo ji je priraslo 59 knjig. Izposodilo se je 987 knjig. Poročilo je sklenil knjižničar z željo, da bi se dobili dobrotniki, ki bi blagovolili naši „Zvezi“ podariti še kaj povestnih knjig. Sprejel se je predlog č. g. dr. Janežiča, naj „Zveza“ še naprosi za knjige „Slov. Matico“.

Nato se je izvršilo nekaj prememb pravil, mej drugim se je določilo tudi, da sme „Zveza“ izdajati svoje glasilo. Pri volitvi odbora je bil izvoljen stari odbor in pregledovalci računov. Odbor se je konstituiral tako, da je g. dr. Krek predsednik, podpredsednik J. Gostinčar, tajnika sta M. Moškerc in Iv. Štefe, blagajnik Sedmak, knjižničar Kos.

Predsednik je prebral brzojavni pozdrav bratov Hrvatov, ki se glasi: „Veseleč se napredku mihi i bratskog nam slovenskog radništva pozdravljamo od srca slavni zbor pa mu želimo sretan uspeh. Živila hrvatsko-slovenska radniška uvajemnost pod složno krščansko socijalnom zastavom. Za glavni odbor hrvatske radničke zajednice u Zagrebu. Hinko Sirovatka, Martin Krizanec.“ Z velikim navdušenjem se je sprejel predlog tovariša Moškerc, da brzojavno pozdravimo tudi konferenco kršč.-soc. delavstva ki se vrši prihodnji torek v Zagrebu. Nato je predsednik zaključil občni zbor.

Šumeče delovanje kršč.-socijalne zveze v preteklem letu ni bilo, njena naloga tudi ni prirejati veliko šumnih veselice. Njen prvi namen bodi braniti delavstvo pred izkoriščanjem in dajati delavstvu pouka. Tej nalogi se vedno bolj približuje in jo že deloma sijajno izpolnjuje. To pričajo društvena javna predavanja, to pričajo vspešna posredovanja kršč. soc. pri stavnkah, množeča se knjižnica, čebelica, šola delavk itd. Tako društvo zasluži od prijateljev delavstva večjo podporo, nego jo pa ima.

Delavske drobtine.

„Čebelica“ je uvedena že v več društvih. Ne moremo si kaj, da ne bi vsem našim društvom, naj se že bavijo s poukom ali z gospodarsko izobrazbo ljudstva jo najtopleje priporočali. Čebelico je v ljubljanski kršč. soc. zvezi upeljal naš starosta, časti vreden tovariš Josip Sedmak, mož lepe lepe starosti, ki pa kljub temu s pravo mladeniško gorečnostjo in z verno delo na organizacijskem polju našem in s svojim delovanjem nam da najlepši vzgled. O uspehih „Čebelice“ omenimo le, da so vrle članice Slov. katoliška društva za delavke same v „Čebelici“ prihranile več tisočakov. Poslovanje pri „Čebelici“ je jako priprosto, namen ji je, k varčevanju napeljavati svoje člane. V „Čebelici“ vložijo se lahko mali zneski, najmanjši znesek je 10 vin. Izstavi se članu knjižica, v kateri se potrdi vloženi znesek, ki se takoj plodonosno naloži. Ko prihrani posamezni član svoto 10 kron, se denar naloži na ime varčevalčeve in se mu dotična knjižica hranilnična vroči. Vsem društvom in tudi Marijinim družbam Čebelico toplo priporočamo. Ako bi kako društvo hotelo upeljati Čebelico, blagovoli naj se po natančnejša navedila obrniti na krščansko socijalno zvezo v Ljubljani ali pa na naše uredništvo, radevolje se mu bo postreglo z natančnim navodilom in tudi z vzorci, kako voditi Čebelico knjižigovodstvo!

Pozor slovenski delavski stanovi. V jednej prihodnej številki „Glasnika“ priobčimo vlezanimiv članek o borbi in ustanovi in zgodovini krščanske hrvaške demokracije. Članek spisal je eden najvrlejših hrvaških voditeljev krščanske demokracije. Članek prinese hočemo v hrvaščini, da se naše delavstvo prepriča o lahkoti čitanja hrvaščine.

Slovensko delavsko stavbeno društvo v Ljubljani je imelo preteklo nedeljo svoj redni občni zbor. Med člani so nekateri hudobni klevetniki največ iz osebnih mrženj zanesli največje oslarije, češ, društvo je na propadu. Ravnateljstvo bilo je namreč primorano zvišati obrestno mero na 5 odstotkov. Preje so člani

plačevali navadno od kupne cene 4 in pol odstotkov. Ker pa se je denar na svetovnem trgu podražil, zvišala se je v obče tudi povsod drugod obrestna mera in tudi društvu se je od denarnih zavodov zvišala obrestna mera na $4\frac{3}{4}\%$ odnosno tudi na 6 odstotkov v prometu z menjicami, torej se sme z gotovostjo trditi, da mora društvo plačevati kredit s $5\frac{1}{4}\%$ povprečno. Ker društvo nima razpoložne glavnice vezano je na kredit in radi nizke obrestne mere bila je nevarnost, da se pozabi rezervni zaklad in pokazala se je tudi mala zguba, ki se je pokrila iz rezervnega zaklada. Z zvišanjem obrestne mere je ta nevarnost zginila in društvo sme z mirnim srcem gledati v prihodnost. Na občnem zboru so se v nekaterih nebitvenih točkah premenila zadružna pravila in sprejeli se tudi uzorni opravljalniki za društvene funkcijonarje.

V obmejnih krajih v tužnem Korotonu in v zeleni Štajerski je več naših delavskih društev. Prav lepo jih prosimo, naj nam osobito društva v Koroški, in ona na Štajerskem poročajo o svojem delovanju, zlasti številu članov, morebitno izdanih podporah in o društvenih prireditvah. Prepotrebno je, če hočemo osnovati in organizirati v jedno močno telo krščanske naše slovenske delavske stanove, da se društva na tesno oklenejo „Glasnika“. Le potom časopisja pozna in sodi širša javnost o našem delovanju.

Krščansko socijalnim društvom izven Ljubljane. Nujno potrebno je, da se uvedejo v vsih naših društvih redna predavanja in se na njih širijo krščansko socijalna načela. Pereče je to bolj radi tega, ker se med našim ljudstvom od liberalnih hijen širijo brezverska načela. V cerkvi se vsega doseči ne da. Razborite može in zlasti naše vrlo svečeništvo prosimo se zavzeti za stvar. Naše ljudstvo hlepi po oliki in velika odgovornost čaka one, ki v tem oziru ne zvrše svoje dolžnosti. Včasih bi kazalo, da predavatelj predavatelj. Prosimo vsa društva, ki bi želela predavanja, na se zaupno obrnejo na krščansko socijalno zvezo v Ljubljani. Ako se oglasi več naših društev, skrbeli bomo osnovati za društva izven Ljubljane redno predavalno službo, ker bi to našo iskreno že opetovano željo radi vresničili.

Ne bodite mlačni in zaspani. Opetovano smo že prosili pojasnil in poročil o delovanju naših društev na deželi. Žal, da se je tej naši prošnji odzvalo tako malo društev. Še jedenkrat lepo prosimo, ne bojte se poročati o vaših nastopih in delih, marveč poročajte nam, da se s tem širi samozavest med našim ljudstvom.

„Glas Naroda“. Še jedenkrat najtopleje priporočamo v naročitev našim čitalnicam, bralnim društvom in posameznikom. Najlepše pokažemo svojo vzajemnost bratom Hrvatom, če naročimo njihovo glasilo in jih s tem podpiramo v njihovi težki borbi.

Križe pri Trzliču. Lep večer priredilo nam je vrlo naše katoliško izobraževalno društvo v nedeljo 23. t. m. Priredilo nam je predstavo „Sanje“, ki se je prav mojsterko obnesla. Igralci so igrali v splošno zadovoljnost zbranega občinstva. Z veseljem je občinstvo pozdravljalo igravce. Igro bodo ponovili na belo nedeljo to je 6. aprila ob 4. uri popoldne.

Strajki na Angležkem. Po „Sabour Gazette“ povzamemo sledeče podatke o stavkah na Angležkem in sicer za čas od 1893. do 1901. leta. Leta 1892 bilo je 783 štrajkov, štrajkalo je 636.386 delavcev, zgubili so 31.205.062 delavskih dni, l. 1894 bilo je 929 štrajkov, a štrajkalo je 325.248 delavcev, ki so 9.529.010 delavnih dni zgubili. Leta 1895 bilo je 745 štrajkov, stavkalo je 263.123 delavcev, ki so zgubili 5.724.670 dni. Leta 1896 bilo je 926 štrajkov, a štrajkalo je 197.190 delavcev, ki so zgubili 3.746.468 dni. 1897 l. bilo 861 štrajkov, stavkajočih delavcev bilo je 230.267, zgubili so 11.463.523 dni. Leta 1898 bilo je 711 stavk, stavkalo je 253.907 delavcev, ki so zamudili 14.171.478 dni. Leta 1899 bilo je 819 štrajkov, stavkajočih delavcev 100.217, zgubljenih dni bilo 2.516.416. Leta 1900 bilo je 648 stavk, v katerih je stavkalo 188.538 delavcev, zamudilo se je 3.153.694 dni in leta 1901 bilo je na Angležkem 624 stavk, v kojih je stavkalo 175.165 delavcev, a zgubljenih je bilo 3.930.841 dni.

Največ štrajkov provzročila je zahteva zvišanje plače, toda leta 1901 bilo je največ stavk zato, ker so se delavcem plače znižale. Znižanje provzročila je burska vojna in ameriška konkurenca. Popolnoma svoje zahteve so delavci dosegli v 27%, v 33% je delavstvo popolnoma propadlo v 36% se je doseglo sporazumljenje; a 4% so koncem leta 1901 še ni vedlo, kako so se zvršile. To nam kaže, da se tudi na Angležkem v najboljši organiziranem delavstvu na celem svetu ne dosežejo uspehi, tembolj sme biti ponosna naša mlada organizacija, da je v stavki v Vevčih in v stavki ljubljanskih kamnosekov dosegla tako lepih uspehov.

Ženski vestnik. Pod tem naslovom mislimo pričeti priobčevati vesti, ki bodo namenjene zlasti ženskemu delavstvu. Ker je „Glasnik“ pred vsem namenjen težnjam delavstva, se boriti za izboljšanje delavstva! prosimo uljudno, naj nam ženske delavke dopošljejo dopise in sicer zlasti take, v katerih se vpisuje ravnanje napram njim. Jako veselilo bi nas tudi, če nam delavke spišejo, koliko zaslužijo in kolika je delavna doba. S tem se bode delavska zavest širila tudi med ženskimi delavkami.

Ženske kot tovarniške nadzornice imajo že v večih krajih na Nemškem. Priznati moramo, da so pri ženskih delavkah nadzornice ženskega spola umestnejše nego moški nadzorniki, to pa zato, ker ženska ženski gotovo rajši zaupa, nego moškemu nadzorniku v delovršbah se nahajajoče nedostatke.

Ženska volivna pravica. V Avstriji se lahko ženske volijo v obrtna sodišča kot zastopnice in sedaj imajo tudi volivno pravico v komisije za odmerjenje davkov. Znano je, da so ženske delavke tudi lahko odbornice v okrajnih in drugih bolniških blagajnah.

„Glasnik najsvetejših Src“, nov nabožen list, je jel s tekočim letom izhajati in sicer 20. dne vsacega meseca. Prikupljivi ta listič urejuje in izdaje č. g. Jakob Pahir, kapelan v Sevnici ob Dravi na Štajerskem. Ravnokar je izšel tretji zvezek s prav mično ter spodbudno vsebino. Glasnik ima prelep namen: proslavljati najsvetejši Srci Jezusovo in Marijino ter spodbujati vernike k vedno iskrenjšemu, zaupnejšemu češčenju teh dveh najsvetejših Src. Gospodu uredniku želimo obilnega blagoslova in prav mnogo naročnikov, zato pa list vsem slojem našega vernega naroda prav toplo priporočamo. Naročnina mu je za celo leto samo 80 vinarjev. Kdor naroči deset zvezkov na jeden in isti naslov skupno, dobi jeden zvezek za nagrado. Priporočajo se kolikor moč skupna naročba po posamnih župnijah, ker bi na ta način naročniki prihranili upravnistvu precej truda in stroškov. Naročnino štajerskih, koroških, primorskih in istrskih naročnikov prejema g. urednik Jakob Pahir v Sevnici ob Dravi, kranjski naročniki naj pa blagovole naročati list pri č. gospodu Ivanu Krstniku Trpinu, beneficijatu v Šmartnem pri Litiji, ki je s tretjim zvezkom prevzel upravnistvo za Kranjsko ter razposlal III. zvezek na ogled vsem preč. gg. duhovnikom ljubljanske škofije v trdnj nadi, da bodo gg. duhovni sobratje skromni listič blagohotno sprejeli, ga tudi vernikom toplo priporočili ter tako znatno pomnožili število častivcev najsvetejših Src. —

Zveza kat. delavskih društev v južni Nemčiji je imela leta 1898. 223 društev s 40.456 udi, a leto pozneje že 281 društev s 46.535 udi. Med te pa niso všteti 6184 izrednih udov, kateri niso delavci. Ake so k temi prišteje društva v Elsass in Hessenu, ki tvorijo zopet dvojno zvezo, štela so leta 1899 okoli 65.000 udov. V 105 društvih so bolniške blagajne, ki so izplačale v jednom letu 14.597 udom 89.853 mark. Vse premoženje „Zveze“ pa se ceni z uštetim rezervnim zakladom bolniških blagajen 396.750 mark. Šest društev ima lastne hiše in oddaja stanovanja svojim udom. Te hiše so vredne približno 2 milijona mark. Društva imajo tudi posojilnice, v katerih je vloženo 400.000 M. Ako pomislimo, da je imela južna Nemčija pred desetimi leti komaj nekaj čez deset delavskih društev z 2000—3000 udi, moramo pač priznati velik naraščaj.

Najboljše vrste ceneni **krompir**

za saditi kakor:

zgodnji rožnik, beli zgodnji
amerikanec, dalje mali okrogli
čebulček, deteljno in repno seme

prodaja

Josip Leuz v Ljubljani

Resljeva cesta št. 1. 23 3-3

Sukneno blago

za spomladanske in letne obleke

v največji zalogi

pri 17 18-5

R. Miklauc

Ljubljana, Špitalske ulice št. 5.

O zelo nizkih cenah in lepih vkusnih
vzorcih se lahko vsakdo prepriča.

Pozor! Pozor!

Prijatelj, ako hočeš najcenejše in najpri-
stnejše vino piti, tedaj se potruži v gostilno
na Francovo nabrežje, kjer ga toči

Josip Maček

po sledečih cenah: 9 x-10

Istrijansko , belo, liter po	28 kr.
Cviček " " "	32 " "
Bizelsko " " "	36 " "
Rebula " " "	40 " "
Refoško " " "	48 " "

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina
pri litru 2 kr. ceneje.

Opozarjam Te pa posebno, da se tam
dobi **črni istrijanec po 24 kr. liter**,
kateremu je vsaka konkurenca izključena,
bodisi po kakovosti ali po ceni.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

Stari trg šte. 19

priporoča

najnovejše vizitnice, koverta s firmo, naslovna
pisma ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Publikacije „kršč. socijalne zveze.“

„Socijalizem“, spisal dr. J. Ev. Krek.
izvod po 6 K 50 vin. Vezan v izvirne platnice,

Zbirka ljudskih iger. Prvi snopič
zopet izšel.
— Drugi snopič ima vsebino: 1. Vedeževalka.
Gluma v enem dejanju. Samo moške uloge. 2. Kmet
Herod. Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge.
3. Župan sardamski. Veseloigra v treh dejanjih.
Samo moške uloge. 4. Jeza nad petelinom in
kes. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo ženske
uloge. — Tretji snopič ima vsebino: 1. Mlini
pod zemljo. Igra v petih dejanjih. Samo moške
uloge. 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih.
Samo moške uloge. 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh
dejanjih. Samo ženske uloge.

Knjižnica „kršč. soc. zveze“,

ki začne skoro redno izhajati, in sicer povprek
enkrat na mesec. Snopiči po 2 poli à 30 vin.

Najpreje pride na vrsto **Društveni in zboro-
vni zakon**, katerega izdeluje dež. poslanec dr. Viljem
Schweitzer. Za tem drugi v socijalno gibanje sega-
joči zakoni (obrtni zakon, zakon o bolniškem zavarov-
anju itd.) z besedilom ter poljudno in temeljito razlago.
Prvi snopič se bo razposlal vsem dosedanjim naroč-
nikom „Socijalizma“; kdor ga ne pošlje nazaj, tega
smatramo za naročnika.

V zalogi ima tudi:

Črne bukve kmečkega stanu.

Jedro kmečkega vprašanja. Spisal dr. J. Ev. Krek.
Izvod 1 krono.

Obresti v socijalnem oziru.

Spisal Iv. Belec. Izvod 10 vin.

Vse publikacije se naročajo in dobivajo pod
naslovom: L. Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko
ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrdke J. Spreitzer

Slomšekove ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izborna urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49-10

žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje
pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno
omrežje, vežna vrata umetno in preprosto iz-
delana, balkone, verande, paviljone, stolpne
križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori —
Železne konstrukcije — Vodne sesalke
Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih
risbah v različnih slogih in pošilja poštino prosto.

Vse poprave

izvršuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

* * Velika izber najfinejših slaščic in peciva. * *

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam uljudno naznanjati, da sem otvoril s 1. marcem t. l.

na Glavnem trgu šte. 6

slaščičarsko in pekovsko podružnico

ter priporočam vedno sveže, dobro in ceneno blago.

V filijalki

se sprejemajo naročila, tičoča
se pekovskega, kakor tudi
slaščičarskega obrta.

Vsakovrstno pecivo

potice, štruce, ržen kruh itd.,
kakor tudi vsakovrstni fini
kruh na vago.

Vedno bogata izber vsakovrstnih najfinejših slaščic.

Rednim odjemalcem kruha dostavljanje na dom.

K mnogobrojnemu obisku vabi najuljudneje

Jakob Zalaznik.

22 4-3

* * Štirikrat na dan sveže in okusno pecivo. * *

J. S. Benedikt

Ljubljana, Stari trg št. 4

Prva tovarniška zaloga klobukov.

Št. 9. od K 1.60 do 2.—.

Št. 8. od K 2.40 do 3.—.

Št. 7. od K 3.— do 5.—.

Št. 6. od K 2.40 do 3.—.

Št. 5. od K 2.40 do 3.—.

Št. 4. od K 3.60 do 5.—.

Št. 3. od K 3.60 do 5.—.

Št. 2. od K 2.60 do 3.20.

Št. 1. od K 3.— do 5.—.

Cena in zavitek proti povzetju.

Pri pošiljlatvi petih komadov
10% odbitka.

Gori zaznamovane oblike so v vseh
barvah na razpolago.

Posebne ilustrovane cenike s peresi
in klobuki na željo brezplačno. 21 4-4